

Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030

Výňatek týkající se resortu Zemědělství

2.2 Stav sektoru¹

2.2.1 Zemědělství

Zemědělství je třeba vnímat jako největšího „hospodáře“ v krajině, posuzovat jeho ekonomický a společenský význam v kontextu výroby, ale i v kontextu mimoprodukčních a krajinotvorných funkcí.

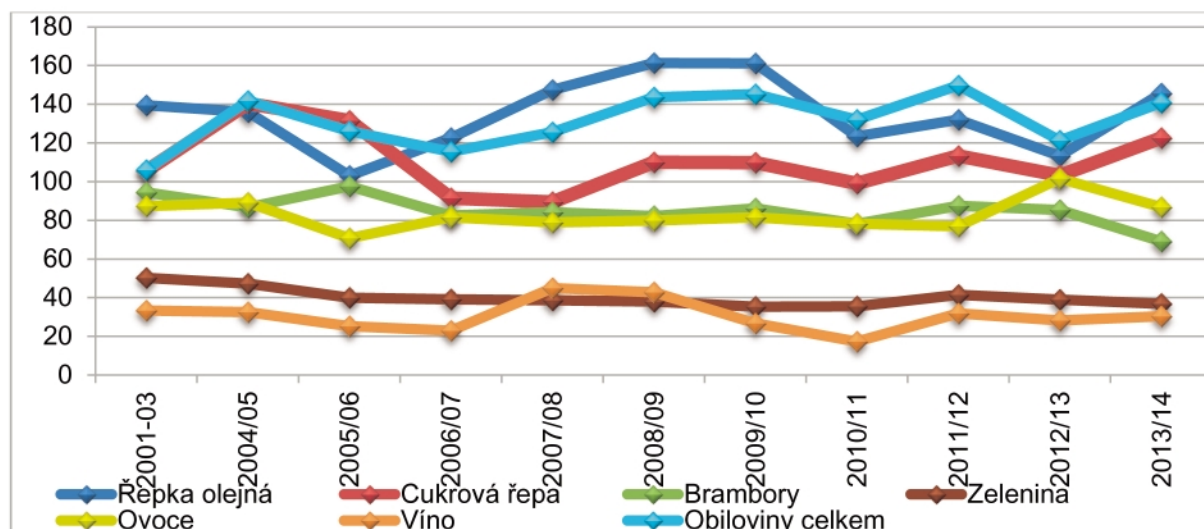
Ekonomický význam zemědělství v národním hospodářství je nutno vnímat i se započtením jeho mimoprodukční funkce pro společnost. Zemědělský půdní fond, zabírající 54 % výměry republiky, představuje prostor pro životní prostředí, tvorbu krajiny a rekreační potenciál užívaný zejména městskou částí české populace. V souhrnu svých produkčních a mimoprodukčních funkcí tak patří zemědělství ke strategickým odvětvím národního hospodářství.

Význam zemědělství v národním hospodářství, měřený jeho podílem na hrubé přidané hodnotě a zaměstnanosti (obdobně jako ve všech ostatních členských zemích EU) od roku 2004 stagnuje, resp. neustále se snižuje². V důsledku rychlejšího poklesu počtu pracovníků v porovnání s vývojem poklesu produkce se produktivita práce v zemědělství postupně přibližuje průměru národního hospodářství.

Produkční potenciál českého zemědělství představuje v současnosti výměru (podle LPIS) zhruba 3,5 mil. ha z. p. při více než 70 % zornění. Stupeň zornění je v porovnání se zeměmi EU s obdobnými půdně klimatickými podmínkami vyšší. Zhruba 50 % z. p. se nachází v LFA, tj. v oblastech s přírodním znevýhodněním. Strukturálně lze hodnotit relaci úrovně produkce českého zemědělství a domácí poptávky u rozhodujících komodit takto (viz Graf 1.1 a 1.2).

Zejména od přistoupení ČR k EU dochází s postupnou integrací ČR do společného trhu a implementací Společné zemědělské politiky EU k prohlubování strukturální nerovnováhy. I přes celkově velmi příznivý dopad do důchodové situace českých zemědělských podniků se v rámci tohoto vývoje odehrávají závažné a v řadě případů i negativní změny, a to především ve struktuře výroby a ve vztahu zemědělství k přírodním zdrojům.

Graf 1.1 Vývoj míry soběstačnosti hlavních rostlinných komodit v ČR v %

Zdroj: Zprávy o stavu zemědělství ČR (MZe, 2009 – 2014), výpočty ÚZEI, 2015

- 1 Hlavní ukazatele pro české zemědělství a potravinářství, včetně porovnání s ostatními zeměmi EU, jsou uvedeny v přílohových tabulkách 1 – 3.
- 2 V období 2012 – 2014 činil podíl zemědělství, lesnictví a rybníkářství na hrubé přidané hodnotě v základních běžných cenách i v zaměstnanosti zhruba 2,6 % a proti roku 2004 se jen nepatrně snížil, pokud jde o podíl na HPH (v roce 2004 činil 3 %). V případě zaměstnanosti však tento podíl v roce 2004 činil 4,3 %. Sektor tedy prodělal v této oblasti poměrně významnou strukturální změnu zejména v důsledku modernizace, což vyústilo mj. do růstu produktivity práce.